

Čís. 12390.

Zasláním účtu není podmíněna splatnost odměny za dílo, nýbrž rozhodnou skutečností jest jen skončení, pokud se týče odevzdání díla.

Přijal-li objednatel dílo třeba nehotové a vadné jako smluvní plnění, nemůže již namítati nesplnění smlouvy a z toho dovozovati nedospělost odměny. Má na dále jen právo ze správy podle §§ 1167, 922 až 933 obč. zák., totiž má na výběr zrušení smlouvy, slevu neb opravu. Rozhodne-li se pro zrušení, může úplatu odepříti vůbec a, rozhodne-li se pro opravu, může ji odepříti až do jejího provedení podle § 1052 obč. zák.

Okolnosti rozhodné pro stanovení výše odměny za vypracování projektu městské kanalisace.

(Rozh. ze dne 24. února 1933, Rv I 1398/31.)

Žalobu o úplatu za dodaný kanalisační projekt procesní soud prvního stádia pro tentokrát zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Neopodstatněná jest námitka předčasnosti žaloby, pokud se opírá o to, že žalobce nezaslal žalované straně účet ze sníženého rozpočtu. Podle § 1170 obč. zák. jest odměnu zaplatiti z pravidla po skončení díla; zaslání účtu ke splatnosti odměny tudíž netřeba, nýbrž jediné rozhodnou skutečností je skončení, pokud se týče odevzdání díla. Kdyby se žalobce domáhal 2% odměny ze sníženého rozpočtu, a žalovaná doznávala, že dílo je skončené, bylo by žalobě vyhověti bez ohledu na to, že žalobce nezaslal žalované dosud účet na odměnu podle sníženého rozpočtu. Je tedy rozhodnou pro posouzení včasnosti nebo předčasnosti žaloby jen sporná otázka, zda dílo je skončeno, či nikoli. Ve směru tom jest souhlasiti zejména se znaleckým posudkem prof. ing. H-a, že se žalobce podle zvyklostí při stavbách kanalisačních měl obmeziti při sdělávání plánů a rozpočtu na detailní plány a rozpočty ohledně zastavěné plochy a území, jež bude zastavěno v nejbližší době, že ohledně ostatního území stačil generální rozvrh stokové sítě, ač projekt musí býti přepracován, má-li odpovídati účelnosti a hospodárnosti vzhledem k finanční schopnosti žalované obce. Podle posudku téhož znalce třeba zejména doplniti projekt výkazem pozemků, jež jsou kanalisací dotčeny, za účelem vodoprávního řízení (§ 78 lit. d) čes. vod. zák.), a které mají býti odkoupeny nebo služebností obtíženy. Pokud jde o přepracování projektu, jest rovněž souhlasiti s míněním téhož znalce, že pro výši rozpočtového nákladu bude směrodatna direktiva daná žalobci obcí, po případě pokyny ve zprávě technické kanceláře zemědělské rady ze dne 4. července 1924, jimiž se žalobce podle znaleckého posudku při vypracování předloženého projektu neřídil. Nelze tudíž projekt odevzdaný žalobcem žalované straně považovati za »skončené dílo« po rozumu § 1170 obč. zák. Nebezpečí provedení díla stíhá podnikatele, zákon považuje podnikatele za znalce, který má zvláštní znalosti a schopnosti k provedení díla

(srov. Dr. Sedláček — Obligace II. str. 143 a 146 a Krainz-Ehrenzweig »Das Recht der Schuldverhältnisse« str. 519). Žalobce jako znalec musil si býti vědom, že detailní sdělávání plánů a rozpočtu pro tak velikou rozlohu a pro dobu byť i jen 150 let do budoucna nemůže kromě nejbližší budoucnosti míti valnou praktickou cenu, a měl proto žalovanou stranu na věc upozorniti a domluvit se s ní s náležitým poučením o rozsahu objednaného díla. Žalobce se tak nezachoval, zhotovil dílo sice upotřebitelné, ale ve větším rozsahu a nákladněji, než je měl vyhotoviti. Tuto vadu lze podle znaleckého posudku přepracováním a doplněním díla odstraniti (§ 1167 obč. zák.). Teprve až se tak stane a dílo to žalobce odevzdá, bude míti nárok na úplatu smluvenou 2% rozpočtové ceny (§ 1152 a 1170 obč. zák.).

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu prvé stolice, by dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Žalobce domáhá se žalobou smluvené úplaty za dodaný projekt kanalisační. Žalovaná strana doznavši, že dílo objednala a je obdržela s účtem ze dne 27. listopadu 1925, namítala, že dovolatel v nabídce ujistil, že projekt bude vypracován teoreticky a prakticky hospodárně, že dodaný projekt takovým není, rozpočet dovolatelem žalované obci dodaný jest nepřiměřeně vysoký a více než přemrštěný, přesahuje finanční možnost žalované obce, není řešen prakticky hospodárně, vychází z nesprávných předpokladů, nadsazuje nadúměrné ceny mezd a jest pro její poměry přímo nemožný; mimo to namítala předčasnost žaloby z toho důvodu, že prý žalobce rozpočet přepracoval, náklad snížil, avšak účet podle tohoto sníženého plánu nezaslal a navrhla zamítnutí žaloby. Námitku předčasnosti z uvedeného důvodu vyvrátil správně odvolací soud, na jehož důvody se odkazuje. Z výtek ve příčině vad jde, že žalovaná obec dodané dílo považovala za dílo pro obec úplně nepotřebné. Odvolací soud, zjistiť, že dílo není úplně dokončeno a má vady, které dílo nečiní zcela neupotřebitelným a mohou býti opraveny, míní, že úplata není splatna a dovolává se pro ten názor ustanovení § 1170 obč. zák. Dovolatel broje proti zjištění, že dílo má vady, vytýká, že si soudy nižších stolic zkonstruovaly samy o sobě neukončení díla, že žalovaná strana nemá práva žádati opravu nebo slevu a že nárok jeho na úplatu jest splatný od doby odevzdání díla žalované straně. Dovolateli sluší přisvědčiti; žaloba není předčasnou z důvodů odvolacím soudem uváděných. Žalovaná obec nevytýkala, že dílo jí dodané není skončeno a to ani když to udal znalec prof. ing. H-a, a nedovožovala z toho nedospělost odměny a předčasnost žaloby (§ 178 c. ř. s.); proto se zřetelem na zásadu projednací nelze z okolnosti, že podle posudku prof. Ing. H-a projekt není ještě dokončen, dovozovati nedospělost žalobcova nároku; s tohoto hlediska okolnost ta musí zůstatí nepovšimnuta (č. 3222, 4306, 7651 a 10866 sb. n. s.) a může přijíti v úvahu jen s hlediska správy, o níž bude dále řeč. Soud odvolací správně sice

vychází z ustanovení § 1170 obč. zák., podle něhož jest úplatu zaplatiti zpravidla po skončení díla a ovšem, kde ke splnění smlouvy o dílo třeba i jeho odevzdání, i když toto bylo provedeno. Než ustanovení toto předpokládá, že objednatel dílo ještě na splnění smluvního plnění podnikatelova nepřijal a dokončení nebo opravy díla se dožaduje. Objednatel má nárok na dílo hotové a bezvadné a není povinen přijati dílo nehotové a vadné (§ 1413 obč. zák.), odmítnutím přijetí může zabrániti, by nastala splatnost. Přijal-li však objednatel dílo třeba nehotové a vadné jako plnění smluvní, nemůže již namítati nesplnění smlouvy a z toho dovozovati nedospělost odměny a má na dále jen oprávnění ze správy podle ustanovení § 1167 obč. zák. a §§ 922 až 933 obč. zák., totiž právo volby na zrušení smlouvy, slevu nebo opravu. Rozhodne-li se pro zrušení, může úplatu odepřítí vůbec a rozhodne-li se pro opravu, může ji odepřítí až do jejího provedení podle § 1052 obč. zákona. Opravu však žalovaná strana nežádala, a dodaný jí projekt přijala; že by tak učinila jen s výhradou, ani netvrdila. Tím stala se odměna splatnou a jest se zabývatí otázkou její oprávněnosti po případě její výši. Ač žalovaná strana výslovně neprovedla volbu mezi prostředky jí z důvodu správy pro vytýkané vady příslušejícími, přece z toho, že její výtky vad vrcholily v tom, že dodaný projekt jest pro žalovanou přímo nemožný a navrhla úplné zamítnutí žaloby, jest patrné, že žalovaná v první řadě má na mysli zrušení smlouvy, ježto jen toto by odůvodňovalo úplné zamítnutí žaloby; v druhé řadě pak se zřetelem na to, že vytýkala i nepřiměřenost cen a v návrhu na zamítnutí jest vtomně obsažen i návrh na slevu, i slevu smluvené odměny. Pro zrušení smlouvy a z toho plynoucí úplné zamítnutí žaloby není však zákonného důvodu; podmínkou jeho podle § 1167 obč. zák. jest, by podstatné vady díla buď činily je neupotřebitelným nebo odporovaly výslovné podmínce. Dílo přes své vady není podle zjištění nižších soudů neupotřebitelným; zjištěné vady neodporují též výslovné podmínce; o této lze mluvit jen, když dílo jež nemá smluvené vlastnosti, podle úmyslu smluvních stran nemá býti vůbec považováno za plnění smlouvy. Že by tak tomu bylo v souzeném případě, strany netvrdily. Naproti tomu vytýkané vady jsou zásadně důvodem pro nárok na přiměřenou slevu ze smluvené odměny. Zdali v souzeném případě nárok ten vznikl, nelze však za dosavadního stavu řízení rozhodnouti. K nároku tomu se podle ustanovení § 1167 a 933 obč. zák. vyžaduje, by žalovaná strana oznámila dovolateli vadu ve lhůtě šesti měsíců ode dne předání věci. Lhůty té jako lhůty preklusivní dbáti jest z úřadu; zdali byla dodržena nižší soudy nezjistily. Dosavadní řízení nemá podkladu ani pro určení výše smluvní odměny a ani eventuelní případné slevy, neboť nižší soudy výši jejich následkem svého právního názoru nezjistily. Procesní soud sice uvedl, že náklad na výstavbu kanalisace dosahuje podle posudku prof. Ing. H-a výše 3,092.483 Kč, z nichž 2% honorář by činil 61.670 Kč, než neuvádí, zdali posudek ten bere za základ svého zjištění či nic. Toho však bylo nutně potřebí se zřetelem na to, že žalovaná strana vytýkala výslovně též přemrštěnost a že ceny

mezd v projektu žalobcově byly nadsazovány nadůměrně, tedy bral v odpor základ pro výpočet nákladu a důsledkem toho i pro odměnu žalobcovu. Znalec ve svém posudku vychází z cen redukovaných v re-
visní zprávě technické kanceláře zemědělské rady, prohlásiv, že před-
pokládá, že redukce ta odpovídá tržním poměrům; podle toho znalec
nezaložil posudek o výši odměny na vlastní znalosti poměrů. Ve pří-
čině výše odměny třeba podotknouti: Pro výpočet smluvené 2%ní pro-
vise rozhodný jest náklad, kterého by vyžadoval projekt tak, jak byl
objednán, při řešení jednoduchém a úsporném se zřetelem k finanční
možnosti města; nemohou přicházeti v úvahu ani práce, které jeví se
zbytečné nebo neúčelné, proto, že jich vůbec nebylo třeba nebo nebylo
třeba v té kvalitě, ve které byly projektovány, byť i snad po technické
stránce nebyly by nedostatkem díla a dokonce dílo by provedením jich
bylo technicky lepší. I smlouvu o výši odměny posuzovati jest podle
§ 914 obč. zák. a nelze souditi jinak než že, třeba nebyly určeny bližší
meze projektu, objednaný projekt měl sloužiti praktickému provedení
v dohledné době a že tedy zvláště, pokud jde o územní rozlohu, měl
zabírat jen území již zastavené a území, s jehož zastavením v do-
hledné době mohlo býti pravděpodobně počítáno. Není proto pří-
pustno, by tím, že dodaný projekt neúčelně zabral příliš velikou plo-
chu nebo neúčelně zvyšoval kvalitu, zvyšovala se i odměna. Zvýšení
nákladu tímto neúčelným rozšířením a neúčelnou důkladností projektu
způsobené jest v rozpočtu vyloučiti a náklady takto omezeného pro-
jektu na základě skutečných cen a mezd v době dodání projektu budou
základem smluvené odměny.

Čís. 12391.

**Zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák., se nevztahuje na po-
uliční automobilovou stříkačku, jež neslouží k dopravě osob nebo věcí.**

(Rozh. ze dne 24. února 1933, Rv I 1858/31.)

Žalobce tvrdil v žalobě, že, jedá se svým povozem ve městě, byl
předjet městským stříkacím autem, jež nezastavilo stříkající proudy,
čímž se kůň žalobcův splasil, rozbil vůz a se poranil. Žalobu o náhradu
škody proti obci a jejím zřízencům opíral žalobce jednak o zákon o ru-
čení za škodu z provozu silostrojů čís. 162/1908, jednak o předpisy
občanského zákona. V onom směru byla žaloba zamítnuta sou-
dy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jest schváliti právní názor nižších soudů, že se na pouliční automo-
bilovou stříkačku, jež neslouží k dopravě osob nebo věcí, nevztahuje
zákon o silostrojích čís. 162/1908 ř. z. a že tedy žalobce nemůže svůj
nárok na náhradu škody opřít o ustanovení tohoto zákona.